

Секція: Актуальні проблеми соціально-економічного розвитку України на сучасному етапі

Бугас Василь Валерійович

кандидат економічних наук,

доцент кафедри менеджменту

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ, Україна

Федоренко Людмила Олександрівна

студентка кафедри бізнес-економіки

Київського національного університету технологій та дизайну

м. Київ, Україна

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

Сучасний досвід та наукові дослідження засвідчують, що прискорений розвиток сільського зеленого туризму може відіграти роль каталізатора структурної перебудови економіки, забезпечити демографічну стабільність та розв'язання нагальних соціально-економічних проблем у сільській місцевості. Україні стратегічно важливо швидко подолати відставання у цій сфері і реалізувати наявний багатий туристичний потенціал шляхом проведення виваженої політики державного регулювання, зокрема і на регіональному рівні.

Ще з початку 2000-х років в Україні акцентується увага на розвиток соціальної сфери села через залучення приватного сектора у сільській місцевості до підприємництва у сфері сільського зеленого туризму. На законодавчому рівні розробляються плани заходів щодо державної підтримки розвитку сільського зеленого туризму та розвитку села через сприяння диверсифікації підприємницької діяльності в сільській місцевості, розвитку сільського зеленого туризму, відродженню народних промислів та ремесел [1].

Мета дослідження – розглянути роль і місце сільського зеленого туризму в розвитку національної туристичної галузі і соціально-політичної ситуації в сільських регіонах України, визначити першочергові нормативно-правові та організаційні заходи щодо забезпечення регуляторного впливу держави на приведення їх у відповідність зі стратегією України на європейську інтеграцію.

За прогнозами фахівців, XXI століття буде століттям туризму, і до цього потрібно відповідно готуватися. Сьогодні найбільш динамічно зростаючим сектором світового туристичного господарства є сфера сільського зеленого туризму [5].

Розвиток сільського зеленого туризму у Європі розпочався в середині XIX ст. Європейський Союз вбачає в сільському туризмі основний важіль економічного підйому своїх сільських територій. Для України сільський зелений туризм – нове поняття, хоча відпочинок на селі використовувався відомими українськими письменниками, художниками, артистами і політиками з давніх часів. Сьогодні, туристична галузь в Україні є лише п'ятою за значенням складовою поповнення бюджету і її питома вага має значно зрости з огляду на такі об'єктивні передумови, як вигідне геополітичне розташування України в центрі Європи, наявність значного туристично-рекреаційного потенціалу, сприятливий клімат, багаті флора і фауна, чисельні культурно-історичні пам'ятки світового рівня [1].

Розвитку сільського зеленого туризму в Україні сприяють такі фактори:

- зростаючий попит мешканців українських міст та іноземців на відпочинок у сільській місцевості;
- унікальна історико-етнографічна спадщина українських сіл;
- багаті рекреаційні ресурси;
- екологічна чистота сільської місцевості;
- відносно вільний сільський житловий фонд для прийому туристів,
- наявність вільних трудових ресурсів для обслуговування туристів;

- традиційна гостинність господарів та доступна ціна за відпочинок;
- можливість надання комплексу додаткових послуг з екскурсій, риболовлі, збирання ягід і грибів, катання на конях тощо.

Сьогодні, розвиток сільського зеленого туризму в Україні обмежують і гальмують такі фактори:

- політико-економічна нестабільність у державі;
- відсутність належного правового забезпечення розвитку сільського зеленого туризму;
- відсутність механізму раціонального та екологічно збалансованого використання природного та історико-культурного потенціалу для потреб туризму;
- низький рівень інфраструктури та комунікацій;
- недостатній рівень кадрового та рекламно-інформаційного забезпечення.

Ці негативні фактори можна подолати за рахунок проведення виваженої політики державного регулювання розвитку сільського зеленого туризму, зокрема і на регіональному рівні, з використанням наявних важелів прямого і непрямого впливу [1].

На сьогоднішній день в Україні сільський зелений туризм не має достатньої правової бази, оскільки він розглядається в Законі України «Про туризм» лише як вид туризму та не містить чіткого визначення [4]. Слід зазначити, що такі особливості не вказані і в інших законах України, в тому числі у Законі України «Про особисте селянське господарство» (ОСГ) [2].

Право ОСГ займатися сільським зеленим туризмом визначено Законом України «Про особисте селянське господарство», в якому також закріплені такі основні положення:

- сільський зелений туризм є одним з різновидів господарської діяльності у межах особистого господарювання сільського господаря;
- сільський зелений туризм - це господарська діяльність, яка проводиться без створення юридичної особи фізичною особою

індивідуально або особами, які перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають;

- діяльність, пов'язана з веденням особистого селянського господарства, у тому числі й у сфері сільського зеленого туризму, не відноситься до підприємницької діяльності [2].

Державне регулювання сфери сільського туризму реалізується шляхом економічного, правового та адміністративного впливу через законодавчі та нормативні акти; державні та міждержавні стандарти; ліцензування окремих видів діяльності; державні норми та нормативи, орієнтовані на світовий ринок; державні програми та плани; фінансово-податкове, грошово-кредитне, тарифне регулювання; інвестиційну, антимонопольну, соціальну, екологічну політику. Враховуючи вище сказане, на державному рівні необхідне створення сприятливого законодавчого середовища для урегулювання діяльності у сфері сільського туризму. Це, насамперед, повинна бути стимулююча (не дозвільна) законодавча база: заохочення до самозайнятості сільського населення; преференції в оподаткуванні; створення стимулів для розвитку приватної ініціативи.

Для усунення наявних нормативно-правових неточностей у цій сфері та забезпечення пріоритетності розвитку сільського зеленого туризму доцільно прийняти окремий Закон України прямої дії «Про сільський зелений туризм» [3]. Положення цього Закону мають визначати загальні правові, організаційні та соціально-економічні засади реалізації державної політики України у цій сфері, що сприятимуть заохоченню сільського населення до розвитку приватної ініціативи, до забезпечення їх зайнятості та підвищення рівня і якості життя на селі. Також має розробитись національний стандарт послуг у сфері сільського зеленого туризму, що відповідатимуть європейським стандартам.

Отже, сільський зелений туризм – корисний як для відпочиваючих, так і для господарів – селян, сільських громад, регіонів і держави в цілому,

сприяє розвитку багатьох пов'язаних з ним галузей економіки. Його розвиток також сприятиме збереженню селянства як носія української ідентичності, культури і духовності, це додаткові можливості для популяризації української культури, поширення знань та інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України, що заслуговує на всіляку підтримку з боку держави.

Державна підтримка сільського туризму повинна бути опосередкована через особисті селянські господарства і передбачати насамперед законодавче обґрунтування такої діяльності, податкове регулювання, фінансову підтримку та інформаційно-рекламну діяльність.

Державне регулювання сільського зеленого туризму – це цілеспрямований вплив з боку держави та її органів, яким державою делеговані відповідні повноваження щодо формування і підтримки туристсько-рекреаційного середовища, регулювання обсягів і напрямів туристичних потоків, створення туристичної інфраструктури, охорони рекреаційних ресурсів і заповідних територій, організації відпочинку та вільного часу населення країни, підготовки кадрів для рекреаційно-туристичних комплексів.

Література

1. Мельниченко С. В., Єременко А. Ю. Соціально-економічне значення та проблеми розвитку сільського зеленого туризму в Україні. – <http://www.ecologylife.ru/tyrizm-kurort/sotsialnoekonomichne-znachennya-ta-problemi-rozvitkusil'skogo-zelenogo-turizmu-v-ukrayini.html>
2. Про Особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/95-%D0%B295-%D0%B295-%D0%B2>
3. Про сільський зелений туризм: Закон України. Проект від 12.04.2007р. №3467 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://tourlib.net/zakon>

4. Про туризм: Закон України від 15.09.95 р. № 324/95-ВР, № 742-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>
5. Рутинський М. Й., Зінько Ю. В. Сільський туризм. – <http://www.tourlib.columb.net.ua/Lib/green/siltur.htm>